

11.6.2021

KUULUTUS

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) kuuluttaa kaivoslain (10.6.2011/621) perusteella 11.6.2021 kullanhuhdentalupaa koskevan päätöksen.

Hakijat: Lasse Hoikka, Eero Halonen, Hannu Käsälä

Lupatunnus: HL2012:0008

Alueen sijainti: Inarin kunta, Palsinoja, 3,6 ha

Päätöksiin saa kaivoslain (621/2011) 162 §:n nojalla hakea muutosta valittamalla hallinto-oikeuteen. Päätös katsotaan tulleen tiedoksi saaduksi seitsemän (7) päivän kuluessa päätöksen antopäivästä sitä määräaikaan lukematta. Valitus on tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaika päättyy 19.7.2021.

Päätöksen liitteenä olevasta valitusosoituksesta ilmenee, miten muutosta haettaessa on meneteltävä. Kuulutus ja päätös ovat nähtävänä 11.6.2021 – 19.7.2021 Tukesin verkkosivuilla osoitteessa <https://tukes.fi/paatokset-ja-kuulutukset/kullanhuhdentaluvat>

Lisätietoja

kaivosasiat@tukes.fi tai puh. 029 5052 000

Kuulutettu 11.6.2021

Pidetään nähtävänä 19.7.2021 asti

Lasse Hoikka

PÄÄTÖS KULLANHUHDONTALUVAN JATKAMISESTA

Kullanhuuhdontalupahakemus

Hakijat: Lasse Hoikka, Eero Halonen, Hannu Käsälä
Vireilletulopvm: 8.9.2020
Etuoikeuspvm: 8.9.2020
Hakemuksen tarkoitus: Kullanhuuhdonta valtion omistamalla alueella.
Kaivoslain (621/2011) 22 §:n mukaan kullanhuuhdontaan valtion omistamalla alueella on oltava kaivosviranomaisen lupa.

PÄÄTÖS

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto myöntää kaivoslain (621/2011) nojalla kullanhuuhdontaluvan jatkamisen lupatunnuksella HL2012:0008 hakemuksen mukaisesti.
Perustelut: Hakijat ovat osoittaneet, että kaivoslaissa (621/2011) säädetty edellytykset täyttyvät eikä kaivosviranomaisen selvityksen (liite 3) perusteella luvan jatkamiselle ole kaivoslaissa säädettyä estettä.
Kaivoslaki (621/2011) 45 §, 50 § ja 65 §.

Kullanhuuhdontaluvan haltijoilla on tässä luvassa mainitulla kullanhuuhdonta-alueella yksinoikeus etsiä ja kartoittaa maaperässä esiintyvää kultaa, ottaa talteen ja hyödyntää maaperässä esiintyvää kultaa huuhtomalla sekä ottaa talteen ja hyödyntää huuhtonnan sivutuotteena irtomaasta löytyvät platinahiput sekä jalo- ja korukivet.

Kullanhuuhdonta-alueen tiedot

Pinta-ala: 3,6 ha
Alueen nimi: Kulta-Souvarit
Sijainti: Inari, Palsinoja, Roivaisenojansuu. Metsähallituksen hallinnoima valtionmaa.
Alueen sijainti ja rajat ilmenevät tämän päätöksen liitetystä kartasta (liite 2).

Päätöksen täytäntöönpano

Kullanhuuhdontalupaan perustuvat toimenpiteet saa aloittaa, kun siihen oikeuttava lupapäätös on lainvoimainen ja luvassa määrätty vakuus on asetettu. Jos kullanhuuhdontalupaan perustuvat toimenpiteet edellyttävät muualla lainsäädännössä vaadittua lupaa, saa toimenpiteen kuitenkin aloittaa vasta, kun asianomainen lupapäätös on lainvoimainen tai toiminnan aloittamiseen on saatu oikeus asiassa toimivaltaiselta viranomaiselta.

Lupamääräykset

Päätöksen voimassaolo:

Kullanhuuhdonta-lupa on voimassa kymmenen (10) vuotta päätöksen lainvoimaiseksi tulosta.

Perustelut: Hakemuksen täydennyksen mukaisesti. Kullanhuuhdonnan ei katsota aiheuttavan yleiselle tai yksityiselle edulle sellaista vahinkoja tai haittaa, että luvan voimassaoloaikaa olisi lyhennettävä.

Menetelmät:

Tämä lupa oikeuttaa lapiokaivun suorittamiseen lupa-alueella. Käsiteltävä kaivumäärä on noin 2 - 3 m³ vuodessa.

Perustelut: Lupahakemuksen mukaisesti.

Kullanhuuhdonta-alueen kunnossapito

Kullanhuuhdonta on rajoitettava välttämättömiin toimenpiteisiin. Kullanhuuhdonta-luvan nojalla tapahtuvasta toiminnasta ja muusta kullanhuuhdonta-alueen käytöstä ei saa aiheutua haittaa ihmisten terveydelle tai vaaraa yleiselle turvallisuudelle, olennaista haittaa muulle elinkeinotoiminnalle, merkittäviä muutoksia luonnonolosuhteissa, harvinaisten tai arvokkaiden luontoesiintymien olennaista vahingoittumista, merkittävää maisemallista haittaa tai muille lähistöllä olevien alueiden käyttötarpeille haittaa tai vahinkoa eikä vahinkoa alueella sijaitseville kulttuurihistoriallisesti arvokkaille rakennuksille ja niiden pihapiirille. Kullanhuuhdonta-luvan haltijoiden on pidettävä kullanhuuhdonta-alue sellaisessa kunnossa, että se jatkuvasti täyttää turvallisuuden vaatimukset eikä haitallisia ympäristövaikutuksia aiheudu.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 24 §.

Poronhoidolle aiheutuvien haittojen vähentäminen

Kullanhuuhdonta-luvan haltijoiden on estettävä porojen joutuminen jyrkkäreunaisiin kaivukuoppiin ja merkittävä tai luiskattava kaivannot siten, ettei niistä aiheudu vaaraa alueella liikkuville. Lupa-alueelle ei saa virittää puiden väliin naruja tai muuta vastaavaa, joka voi aiheuttaa vaaratilanteita alueella mahdollisesti liikkuville. Lisäksi myös kullanhuuhdonnan tarvikkeet on varastoitava alueelle siten, että niistä ei aiheudu haittaa.

Perustelut: Alue kuuluu Ivalon paliskunnan alueeseen. Lupamääräyksessä mainituilla toimenpiteillä vähennetään kullanhuuhdonnasta poronhoidolle aiheutuvia haittoja erityisellä poronhoitoalueella. Myös tämän luvan muissa lupamääräyksissä kielletään olennaisen haitan aiheuttaminen muille elinkeinoille sekä määrätään aiheutuneiden vahinkojen ja haittojen korvaamisesta. Selvitysten (liite 3) perusteella alueen läheisyydessä ei ole erityisiä poronhoitoon liittyviä rakennelmia.

Saamelais- ja koltta-asioihin liittyvät määräykset

Kullanhuudontaluvan haltijoiden on huolehdittava, ettei toiminnasta yksin tai yhdessä muiden vastaavien lupien tai alueiden muiden käyttömuotojen kanssa aiheudu sellaista haittaa, joka olennaisesti heikentäisi edellytyksiä harjoittaa saamelaiselinkeinoja taikka muutoin ylläpitää ja kehittää saamelaiskulttuuria. Mikäli olennaista haittaa aiheutuu, toiminta on keskeytettävä ja aiheutunut haitta korjattava välittömästi.

Perustelut: Alue sijaitsee saamelaisten kotiseutualueella. Annetuissa lausunnoissa esiin tulleet saamelaiselinkeinojen harjoittamiseen ja saamelaiskulttuurin ylläpitämiseen liittyvät yksilöidyt asiat on otettu huomioon tämän luvan lupamääräyksissä.

Kullanhuudontaa koskeva selvitysvelvollisuus

Kullanhuudontaluvan haltijoiden tulee vuosittain toimittaa Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle selvitys talteen otetun kullan ja käsitellyn irtomaan määrästä sekä rakentamisesta kultanhuudonta-alueella ja muusta alueen käytöstä.

Selvityksen tulee sisältää:

- 1) talteen otetun kullan määrä grammoina
- 2) käsitellyn irtomaan määrä irtokuutiometreinä
- 3) käytetyt tutkimus- ja työmenetelmät
- 4) kultanhuudonta-alueella työskentelevien henkilöiden määrä henkilötyöpäivinä
- 5) työskentelyaika kultanhuudonta-alueella
- 6) tehdyt maisemointi- ja jätehuoltotoimenpiteet

Selvitys on jätettävä kaivukautta seuraavan vuoden maaliskuun loppuun mennessä.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 28 §, asetus kaivostoiminnasta (391/2012) 9 §.

Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelma ja sen noudattaminen

Kullanhuudontaluvan haltijoiden on noudatettava viranomaiselle toimittamaansa kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmaa.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 25 §. Kultanhuutoja on velvollinen huolehtimaan maa- ja kivennaisjätteen synnyn ehkäisemisestä, sen haitallisuuden vähentämisestä sekä jätteen hyödyntämisestä tai käsittelemisestä.

Vakuus

Kullanhuudontaluvan haltijat ovat asettaneet 1200 euron pankkitalletusvakuuden Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle kaivoslakiin perustuvasta toiminnasta aiheutuneen vahingon ja haitan korvaamista sekä kaivoslain mukaisten jälkitoimenpiteiden suorittamista varten. Vakuutta voidaan edelleen pitää riittävänä toiminta huomioiden.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 107 §

Vakuus määräytyy kaivumenetelmän, -määrän ja alueen ominaisuuksien perusteella. Alueella harjoitetaan lapiokaivua ja se on helposti saavutettavissa.

Ilmoitus kullanhuuhdonta-alueen maastotöistä

Kullanhuuhdontaluvan haltijoiden on ilmoitettava etukäteen kirjallisesti alueen hallinnasta vastaavalle Metsähallitukselle sekä alueen paliskunnalle ja saamelaiskäräjille kaikista maastotöistä, jotka voivat aiheuttaa vahinkoa tai haittaa. Maastotöitä koskevassa ilmoituksesta on käytävä ilmi:

- 1) töistä vastaavan henkilön nimi sekä yhteystiedot;
- 2) arvioitu maastotöiden aloitusajankohta ja kesto;
- 3) tarkempi selvitys, mitä maastotöitä tehdään sekä mitä työmenetelmiä ja koneita käytetään;
- 4) arvio toimenpiteiden määrästä;
- 5) alueella työskentelevien henkilöiden lukumäärä;
- 6) arvio maastotöiden vaikutuksista ympäristöön;
- 7) tarvittaessa selvitys muista seikoista, joilla voi olla merkitystä.

Maastotöitä koskevaan ilmoitukseen on liitettävä kartta, johon on merkitty alue, jolla maastotöitä tullaan tekemään. Ilmoitus on tehtävä viimeistään kuukautta ennen maastotöihin ryhtymistä.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 27 §, asetus kaivostoiminnasta (391/2012) 7 §.

Jälkitoimenpiteet

Kun kullanhuuhdontalupa on rauennut tai peruutettu, on kullanhuuhdontaluvan haltijoiden saatettava kullanhuuhdonta-alue välittömästi yleisen turvallisuuden vaatimaan kuntoon, poistettava rakennukset ja rakennelmat sekä laitteet, huolehdittava alueen kunnostamisesta ja siistimisestä sekä saatettava alue mahdollisimman luonnonmukaiseen ja maisemallisesti tyydyttävään tilaan. Kullanhuuhdontaluvan haltijoiden on tehtävä viipymättä kirjallinen ilmoitus Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle ja Metsähallitukselle, kun edellä mainitut toimenpiteet on saatettu loppuun. Ilmoitus on kuitenkin tehtävä viimeistään vuoden kuluttua luvan raukeamisesta tai peruuttamisesta. Ilmoituksen tulee sisältää tieto jälkitoimenpiteiden päättymispäivästä sekä kuvaus toteutetuista jälkitoimenpiteistä.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 29 §.

Korvaus alueen hallinnasta vastaavalle viranomaiselle

Kullanhuuhdontaluvan haltijoiden on suoritettava Metsähallitukselle vuotuista korvausta 50 euroa hehtaarilta. Kullanhuuhdontakorvaus on ensimmäiseltä vuodelta maksettava viimeistään 30 päivänä siitä, kun kullanhuuhdontalupa on tullut lainvoimaiseksi tai kaivosviranomainen on antanut määräyksen päätöksen täytäntöönpanosta muutoksenhausta huolimatta. Seuraavina vuosina korvaus on maksettava viimeistään 15 päivänä maaliskuuta.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 102 §.

Vahinkojen ja haittojen korvaaminen kullanhuuhdonta-alueella

Kullanhuuhdontaluvan haltijoiden on korvattava kullanhuuhdonta-alueella tapahtuvasta kaivoslakiin perustuvasta toiminnasta aiheutuneet vahingot ja haitat, jollei jonkin toimenpiteen osalta korvauksesta toisin säädetä.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 103 §.

Luvan muuttaminen

Mikäli kullanhuuhdonta koskevien toimenpiteiden määrässä, laadussa tai aikataulussa tapahtuu sellainen muutos, että lupamääräyksiä on tarpeen tarkistaa, on luvan haltijoiden haettava kullanhuuhdontaluvan muuttamista kaivosviranomaiselta.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 69 §.

Luvan jatkaminen

Mikäli luvan voimassaoloa halutaan jatkaa, tulee hakemus luvan voimassaolon jatkamiseksi toimittaa kaivosviranomaiselle viimeistään kaksi kuukautta ennen luvan voimassaolon päättymistä. Hakemukseen tulee liittää lupaharkinnan kannalta tarpeelliset ja luotettavat selvitykset alueella harjoitetun toiminnasta ja siitä, että alueella on edelleen edellytyksiä löytää kultaa.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 66 §, asetus kaivostoiminnasta (391/2012) 27 §.

Rakentaminen

Kullanhuuhdontalupa ei oikeuta sijoittamaan alueelle kaivoslain mukaisia rakennelmia.

Perustelut: Kaivoslaki (621/2011) 26 §

Hakemuksella ei ole haettu lupaa rakennelmille.

Maastoliikenne

Kullanhuuhdonta-alueella ja sen ulkopuolella tapahtuva maastoliikenne edellyttää maastoliikennelain mukaisen luvan maanomistajalta.

Perustelut: Maastoliikennelaki (1710/1995) 2 luku 4§.

Lupahakemuksen käsittely

Lupahakemuksesta tiedottaminen

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on tiedottanut hakemuksesta kuuluttamalla siitä 30 päivän ajan Turvallisuus- ja kemikaaliviraston verkkosivuilla. Lausunnot ja mielipiteet on tullut toimittaa viimeistään 6.4.2021.

Lausuntopyyntö ja lausunnot hakemuksesta

Hakemuksesta on lähetetty lausuntopyyntö ja saatu lausunnot seuraavasti:

1) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Ivalon paliskunnalle 5.3.2021

Ivalon paliskunta ei ole antanut lausuntoaan hakemuksesta.

2) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Metsähallitukselle 5.3.2021
Metsähallituksen lausunto 26.3.2021

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes) on pyytänyt Metsähallitukselta lausuntoa koskien Lasse Hoikan, Eero Halosen ja Hannu Känslän (jatkossa hakija) kullanhuuhdentalupahakemusta HL2012:0008. Haettu alue (3,6 ha) sijaitsee Palsinojaan idästä laskevan Roivaisenojan suualueella Hammastunturin erämaa-alueella Inarin kunnassa. Kyseessä on jatkoaikahakemus 22.4.2021 päättyvälle kullanhuuhdentaluvalle. Alueella on tarkoitus jatkaa lapiokaivua. Käsiteltävä maamäärä on hakijan arvion mukaan 2 - 3 m 3 kaivukaudessa.

Haetulta alueelta ei tällä hetkellä tunneta uhanalaisten lajien esiintymiä.

Alueella on muinaismuistolain (295/1963) rauhoittama kiinteä muinaisjäännös (muinaisjäännösrekisterin kohde Roivasenoja, kohdetunnus 1000031986). Kohteessa on vanhoja kullanhuuhdonnan jäännöksiä: kämpän ja padon jäännökset. Muinaismuistolaki kieltää muinaisjäännökseen kajoamisen. Muinaisjäännösalue on rajattava lupa-alueen ulkopuolelle, tai muuten varmistettava, että muinaisjäännösalueeseen ei kajota.

Lähistöllä voi olla muitakin vanhoja kullanhuuhdonnan jäännöksiä. Muinaismuistolain mukaisesti, jos maata kaivettaessa tai muuta työtä suoritettaessa tavataan mahdollinen muinaisjäännös, on työ muinaisjäännöksen kohdalta heti keskeytettävä ja ilmoitettava kohde Saamelaismuseolle Siidalle, joka päättää jatkotoimenpiteistä. Ilman muinaismuistolain nojalla annettua lupaa kiinteän muinaisjäännöksen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu siihen kajoaminen on kielletty. Yli 100-vuotiaat rakennusten ja rakennelmien rauniot ja muut ihmistoiminnan jättämät jäännökset ovat kiinteitä muinaisjäännöksiä. Myös muut alueella mahdollisesti olevat kulttuuriperintökohteet, kuten merkittävät nuoremmat kullankaivun historiaan liittyvät jäännökset, tulee ottaa huomioon maankäytössä niin, että niitä ei vahingoiteta.

Mikäli Tukes päätyy lupaharkinnassaan kullanhuuhdentaluvan myöntämiseen, tulee alla olevat Metsähallituksen esittämät seikat ottaa lupapäätöksessä huomioon.

Metsähallituksen kanssa on sovittava mm. seuraavista asioista:

- Pystypuiden kaataminen on kielletty. Mikäli kullanhuuhdonta-alueella on puustoa tutkimustyön esteenä, on puiden poistamisesta sovittava ennakkoon.
- Metsähallitus myy tarvittaessa maapuuta polttopuuksi.
- Ajoneuvoilla liikkuminen metsäautoteiden ulkopuolella vaatii Metsähallituksen

maastoliikenneluvan.

Metsähallitus pyytää Turvallisuus- ja kemikaalivirastoa muistuttamaan kaivajaa seuraavista asioista mahdollisen kullanhuuhdontaluvan myöntämisen yhteydessä:

- Kaivutoiminta tulee tapahtua siten, että alapuoliseen vesistöön ei pääse liettymistä aiheuttavaa mineraaliainesta eikä ravinteita. Maa-ainesten pääsy alapuoliseen vesistöön voidaan estää riittävällä veden kierrätyksellä ja saostusaltaila.
- Kaivutyöhön liittyvä leiriytyminen ja muu toiminta tulee tapahtua kullanhuuhdonta-alueen sisäpuolella.
- Kaikille rakennelmille on hankittava etukäteen kaikki tarvittavat luvat.
- Kaivukauden päättyessä on jyrkät kaivantojen reunat luiskattava. Reunat on myös merkittävä maastoon riittävän näkyvästi. Näillä toimenpiteillä parannetaan maaston muiden käyttäjien turvallisuutta ja estetään vahinkoja.

Metsähallitus katsoo, että kullanhuuhdontaluvan saaja on kaikilta osin vastuussa Metsähallitukselle ja/tai kolmannelle osapuolelle kaivutoiminnasta mahdollisesti aiheutuvista vahingoista.

Lausuntopyynnössään Tukes pyysi samalla kaivoslain 38 §:n nojalla myös Metsähallituksen perusteltua näkemystä alueen hallinnasta vastaavana viranomaisena hakemuksen mukaisen toiminnan vaikutuksesta saamelaiden oikeudelle alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää kieltään ja kulttuuriaan huomioiden alueen läheisyydessä olevat muut vastaavat luvat ja muut maankäyttömuodot.

Hallituksen esityksessä kaivoslaista todetaan, että arvioinnissa olisi lähinnä tarpeen kiinnittää huomiota saamelaiskulttuurin kannalta tärkeänä pidettävään poronhoitoon kohdistuviin vaikutuksiin.

Korkeimman hallinto-oikeuden päätöksessä 4. helmikuuta 2015 (taltionumero 275, Saamelaiskäräjien valitus ympäristölupa-asiassa, joka koski koneellista kullankaivua) todetaan seuraavasti: "Nyt puheena olevassa asiassa on kysymys pienessä mittakaavassa tapahtuvasta kullankaivusta alueella, jota käytetään tähän tarkoitukseen vain osa vuotta ja silloinkin tiukkojen lupamääräysten puitteissa. Sanotulla toiminnalla ei aiheuteta haittaa saamelaiskulttuurille ja vaikutukset saamelaiden perinteiselle elinkeinolle, kuten poronhoidolle, kalastukselle, metsästykselle tai ympäröivälle luonnolle jäävät hyvin paikallisiksi." Kyseisen kullanhuuhdontalupahakemuksen osalta Metsähallitus viittaa edellä mainittuun korkeimman hallinto-oikeuden päätökseen.

Metsähallitus toteaa kuitenkin, että kaikkien Saariselkä-Kuttura-Ivalojoiki -alueen kullanhuhdentalupa-alueiden yhteisvaikutuksia saamelaiskulttuurin harjoittamiselle Metsähallituksen Luontopalvelut ei pysty saatavilla olevilla tiedoilla arvioimaan.

3) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Inarin kunnalle 5.3.2021
Inarin kunnan lausunto 19.3.2021

Hakemuksen osalta ei voimassa olevien kunnallisten kaavojen kannalta ole huomautettavaa.

4) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle 5.3.2021
Lapin elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto 10.3.2021

Kullanhuhdentalupa-alue sijaitsee Inarin kunnassa Hammastunturin erämaa-alueella Palsinojalla.

Kullanhuhdonta-alue sijaitsee poronhoitolain (1990/848) tarkoittamalla erityisellä poronhoitoalueella Ivalon paliskunnassa. Alue on Saamelaisten kotiseutualuetta (laki saamelaiskäräjistä 1995/974 4§) ja se on Metsähallituksen hallinnassa olevaa valtion maata.

Osa Hammastunturin erämaa-alueesta on erämaa-alueen rajauksesta poikkeavasti (pääosin suppeampana, joiltakin osin hieman laajempänä) liitetty Euroopan Unionin Natura 2000 – suojelualueverkostoon.

Tässä huhdentalupahakemuksessa oleva alue sijoittuu erämaa-alueelle, joka ei kuulu Natura 2000-alueeseen.

Erämaa-alueita on perustettu alueiden erämaaluonteen säilyttämiseksi, saamelaiskulttuurin ja luontaiselinkeinojen turvaamiseksi sekä luonnon monipuolisen käytön ja sen edellytysten kehittämiseksi. Kaivoslain 3 §:n mukaan, lupa- tai muuta asiaa ratkaistaessa ja muutoin kaivoslain mukaan toimittaessa sovelletaan muun muassa luonnonsuojelulakia ja erämaalakia. Erämaa-alueella toimittaessa on otettava huomioon erämaalain säännökset ja tavoitteet, erämaa-alueen hoito- ja käyttösuunnitelma ja Metsähallituksen alueelle mahdollisesti antamat käytännön ohjeet.

Luontoarvojen suojelu

Kullanhuhdonta-alueella ei Hertta-rekisterin Eliöt-tietokannan mukaan (SYKE) ole luonnonsuojelulain 42 §:n nojalla koko maassa rauhoitettujen kasvilajien, 46 §:n uhanalaisten lajien tai 47 §:n erityisesti suojeltavien lajien esiintymiä ja eläinten havaintopaikkoja, eikä luontodirektiivin liitteiden II ja IV lajien esiintymiä ja eläinten havaintopaikkoja.

Mikäli alueella havaitaan edellä mainittuja lajeja, on huuhtontatoiminta järjestettävä siten, että siitä ei aiheudu luonnonsuojelulaissa kiellettyä seurausta, kuten lajin heikentämistä tai häviämistä eikä lajin elinympäristön heikentämistä tai tuhoutumista.

Tarvittaessa edellä mainitut laji- ja luontotyyppiesiintymät, samoin kuin vesilain nojalla suojellut lähteet, on rajattava huuhtonta-alueen ulkopuolelle, ellei esiintymien säilymistä voida turvata muilla toimenpiteillä.

Kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmat, vesiensuojelu

Hakemuksen mukaan huuhtonnassa käytettävä vesi ohjataan saostusaltaisiin.

Huuhdottavan aineksen käsittely tulee järjestää siten, että samentumista aiheuttavan humuksen ja kiintoaineksen joutuminen vesistöön estetään myös tulva-ajat huomioon ottaen.

Yhteisvaikutusten kautta yksittäiselläkin paikalla on vaikutusta alapuoliseen vesistöön. Kun vesistöalueella voi olla suurikin määrä huuhtontapaikkoja, on vaara, että toiminnasta aiheutuvalla yhteiskuormituksella on vesistön tilaa heikentävä vaikutus. Huuhdottavan aineksen käsittely tulee järjestää siten, että samentumista aiheuttava humuksen ja kiintoaineksen joutuminen alapuoliseen vesistöön estetään myös tulva-ajat huomioon ottaen.

Kalatalous

Huuhtontavesistöllä on tavallisesti, aivan vähäisiä latvapurojen yläosia lukuun ottamatta, kalataloudellista merkitystä sekä kalojen oleskelualueena että kulkureittinä ja myös kutu- ja poikastuotantoalueena. Tämä on huuhtontatoiminnassa otettava huomioon siten, että puronvarsi pensaineen ja puustoineen säilytetään mahdollisimman suurelta osin luonnontilassa ja huolehditaan em. veden laatuun kohdistuvien heikentävien vaikutusten estämisestä.

Kulttuurihistoria ja rakentaminen

Kullanhuuhtontakulttuuriarvot on kaivutoiminnassa turvattava, mikäli sellaisia on haetulla huuhtonta-alueella.

Kullanhuuhtontalupahakemuksen yhteydessä alueelle ei haeta lupaa rakentaa rakennuksia tai rakenteita.

Kulkeminen alueelle

Alueelle kulku tapahtuu olemassa olevia metsäteitä hyödyntäen ja loppumatka jalkaisin Palsinojanvarressa sijaitsevaa polkua pitkin.

Erämaa-alueille uusien teiden tai tieurien rakentaminen ei erämaalain mukaan ole sallittua (erämaalaki 5§).

Moottoriajoneuvon käyttö maastossa edellyttää maanomistajan luvan (maastoliikennelaki 4§)

5) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Saamelaiskäräjille 5.3.2021

Saamelaiskäräjät ei ole antanut lausuntoaan hakemuksesta.

6) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston lausuntopyyntö Saamelaismuseo Siidalle 5.3.2021
Saamelaismuseo Siidan lausunto 6.4.2021

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto on pyytänyt Saamelaismuseo Siidalta lausuntoa Lasse Hoikan, Eero Halosen ja Hannu Käsälän kullanhuuhdonnan jatkolupahakemuksesta HL2012:0008 Kulta-souvarit. Saamelaismuseo Siida on saamelaisalueella toimivaltainen viranomaisen arkeologisen kulttuuriperinnön sekä maiseman ja rakennusperinnön suojelun ja hoidon suhteen.

Kullanhuuhdontalupahakemusalue HL2012:0008 sijaitsee Inarin kunnassa Ivalojoen uoman eteläpuolella, Palsituntureiden itäpuolella Palsinojan laskevan Roivaisenojan varrella. Palsinoja laskee Ivalojokeen. Alue rajautuu lounaisosastaan Palsinojan uomassa oleviin lupahakemusalueisiin HL2012:0062 UPA3 ja HL2012:0061 UPA4.

Kullanhuuhdonnan jatkolupaa haetaan 3 vuodeksi lapiokaivulle 3,6 ha alueelle. Nykyinen lupa on voimassa 22.4.2021 saakka. Vuosittainen kaivumäärä on 2-3 m³. Hakemuksessa ei ole mukana kaivannaisjätteen jätehuoltosuunnitelmaa. Lupahakemusalueelle kuljetaan olemassa olevia kulku-uria pitkin, osin kävelen.

Pohjois-Lapin maakuntakaavassa alue on merkinnällä Hammastunturin erämaa-alue Se 6515, jonka kehittämisperiaatteena on, että alueen erämaaluonne säilytetään, saamelaiskulttuurin ja luontaiselinkeinojen tarpeet turvataan sekä kehitetään luonnon monipuolisen käytön edellytyksiä. Lupahakemusalue sijaitsee saamelaisten kotiseutualueella ja on poronhoitolain 2.2 § mukaan erityisesti poronhoitoa varten tarkoitettulla alueella, jolla maata ei saa käyttää niin, että siitä aiheutuu huomattavaa haittaa porotaloudelle. Alue on Ivalon paliskunnan poronhoitoaluetta.

Kulttuuriympäristö

Hakemusalueella on tehty arkeologinen inventointi 20.9.2017. Alueella on muinaismuistolain (295/1963) suojelema kiinteä muinaisjäännös Roivasenoja (tunnus muinaisjäännösrekisterissä 1000031986). Kyseessä on historiallisen ajan työ- ja valmistuspaikat, kullanhuuhdonnan jäännökset. Paikalla on kämpän jäännökset (P: 7598404 I: 499066, ETRS-TM35FIN) sekä puurakenteisen padon jäännös (P: 7598367 I: 499070).

Muinaisjäännöksellä on aluerajaus, joka on kooltaan pohjois-eteläsuuntaisesti noin 70 m ja itä-länsisuuntaisesti hieman yli 40 m. Lisätietoa kohteesta on saatavissa Kulttuuriympäristön palveluikkunasta: <https://www.kyppi.fi/to.aspx?id=112.1000031986>

Muinaismuistolain mukaan: *“Ilman tämän lain nojalla annettua lupaa on kiinteän muinaisjäännöksen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen, poistaminen ja muu siihen kajoaminen kielletty”*. Näin ollen kiinteän muinaisjäännöksen alue tulee rajata kullanhuuhdontatoiminnan ulkopuolella. Sen alueelle ei myöskään saa varastoida tavaraa tai rakentaa.

Mikäli lupahakemusalueelta havaitaan muita merkkejä 1800-luvun lopun tai 1900-luvun alun kullanhuuhdonnasta tai merkkejä muinaisen ihmisen toiminnasta, kuten tulisijoja, kivirakennelmia tai muinaisesineitä, työt on löytöpaikalla keskeytettävä ja löydöistä on ilmoitettava museoviranomaisille, tässä tapauksessa Saamelaismuseo Siidan arkeologille.

Hakijan selitys

Hakijalta ei ole pyydetty selitystä.

Turvallisuus- ja kemikaaliviraston kannanotto lausunnoissa ja muistutuksissa esitettyihin yksilöityihin vaatimuksiin.

Lausunnoissa esitetyt kaivosviranomaisen toimivaltaan kuuluvat seikat on otettu päätöksessä huomioon lupamääräyksillä.

Muistutukset ja mielipiteet

Muistutuksia ja mielipiteitä ei ole jätetty.

Päätösmaksu

Päätösmaksu 700 €. Valtion talous- ja henkilöstöhallinnan palvelukeskus lähettää laskun hakijalle.

Perustelut: Asetus Turvallisuus- ja kemikaaliviraston maksullisista suoritteista (1391/2018)

Muutoksenhaku

Tähän päätökseen saa hakea muutosta kaivoslain (621/2011) 162 §:n nojalla Pohjois-Suomen hallinto-oikeudelta valittamalla siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään. Päätöksestä perittävästä maksusta voidaan valittaa samassa järjestyksessä kuin pääasiasta.

Liitteenä olevasta valitusosoituksesta ilmenee, miten muutosta haettaessa on meneteltävä.

Päätöksestä tiedottaminen

Päätöksestä tiedotetaan kaivoslain (621/2011) 58 §:n mukaisesti. Lupapäätös liitteineen toimitetaan hakijalle. Päätös toimitetaan niille kunnille, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille ja muille tahoille, joille on asian käsittelyn aikana annettu tieto ja joilta

on pyydetty lausunto. Jäljennös päätöksestä toimitetaan myös saamelaiskäräjille, jos se kohdistuu saamelaisten kotiseutualueelle tai se koskee kaivoslain 38 §:n 2 momentissa tarkoitettua hanketta, sekä paliskunnalle, mikäli se kohdistuu erityiselle poronhoitoalueelle. Päätöksen antamisesta ilmoitetaan niille, jotka ovat tehneet muistutuksen asiassa tai ovat ilmoitusta erikseen pyytäneet, sekä niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee. Päätös annetaan tiedoksi julkisella kuulutuksella kaivosviranomaisen verkkosivuilla (www.tukes.fi). Tieto kuulutuksesta julkaistaan toiminnan vaikutusalueen kunnassa kuntalain 108 §:n mukaisesti.

Sovelletut säännökset

Kaivoslaki (621/2011)

Asetus kaivostoiminnasta (391/2012)

Asetus Turvallisuus- ja kemikaaliviraston maksullisista suoritteista (1391/2018)

Lisätietoja

Lisätietoja antaa Juho Kupila, puh. 029 5052 121, etunimi.sukunimi@tukes.fi

Tämä asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu. Asian on esitellyt Juho Kupila ja ratkaissut Terho Liikamaa

LIITTEET

Liite 1. Valitusosoitus

Liite 2. Kartta alueesta (1:10 000)

Liite 3. Selvitys kullanhuuhtontaluvan myöntämisen esteistä

Liite 4. Ohjeet vakuuden asettamiseen

Liite 5. Panttaussitoumus

TIEDOKSI

Inarin kunta

Ivalon paliskunta

Lapin ELY-keskus

Metsähallitus

Saamelaiskäräjät

Saamelaismuseo Siida

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomainen

Päätökseen saa hakea muutosta valittamalla sille hallinto-oikeudelle, jonka tuomiopiirissä pääosa tässä päätöksessä tarkoitettusta alueesta sijaitsee. Toimivaltainen hallinto-oikeus on mainittu valitusosoituksen lopussa. Valituskirjelmä osoitetaan valitusviranomaiselle ja se on toimitettava valitusajassa hallinto-oikeuden kirjaamoon.

Valitusaika

Päätös katsotaan tulleen tiedoksi saaduksi seitsemän (7) päivän kuluessa päätöksen antopäivästä sitä määräaikaan lukematta. Valitus on tehtävä kirjallisesti 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Valitusaika päättyy 19.7.2021.

Valitusoikeus

Päätöksestä voivat valittaa ne, joiden etua, oikeutta tai velvollisuutta asia saattaa koskea, sekä vaikutusalueella ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistämiseksi toimivat rekisteröidyt yhdistykset tai säätiöt, asianomaiset kunnat, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset ja muut asiassa yleistä etua valvovat viranomaiset, saamelaiskäräjät sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää saamelaisten oikeutta alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään ja kulttuuriaan ja kolttien kyläkokous sillä perusteella, että luvassa tarkoitettu toiminta heikentää kolttia-alueella kolttien elinolosuhteita ja mahdollisuuksia harjoittaa elinkeinoja.

Valituksen sisältö

Valituskirjelmässä on ilmoitettava

- 1) päätös, johon haetaan muutosta
- 2) miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- 3) perusteet, joilla muutosta vaaditaan
- 4) valittajan nimi ja kotikunta
- 5) postiosoite ja puhelinnumero, joihin asiaa koskevat ilmoitukset valittajalle voidaan toimittaa

Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituskirjelmässä on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valituskirjelmä, ellei valituskirjelmää toimiteta sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla).

Valituksen liitteet

Valituskirjelmään on liitettävä

- 1) päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- 2) asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle
- 3) asiamiehen valtakirja

Valituskirjelmän toimittaminen perille

Valituskirjelmän voi viedä valittaja itse tai hänen valtuuttamansa asiamies. Valituskirjelmä liitteineen voidaan myös lähettää postitse, telekopiona tai sähköpostilla. Postiin valituskirjelmä on jätettävä niin ajoissa, että se ehtii perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen aukioloajan päättymistä. Hallinto-oikeudessa kirjaamon aukioloaika on klo 8.00–16.15. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä.

Valittajalta peritään hallinto-oikeudessa **oikeudenkäyntimaksu** 260 euroa. Oikeudenkäyntimaksua ei peritä, jos hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi. Tuomioistuinmaksulaissa (1455/2015) on erikseen säädetty eräistä tapauksista, joissa maksua ei peritä.

Toimivaltaisen hallinto-oikeuden yhteystiedot muutoksenhakua varten:

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus

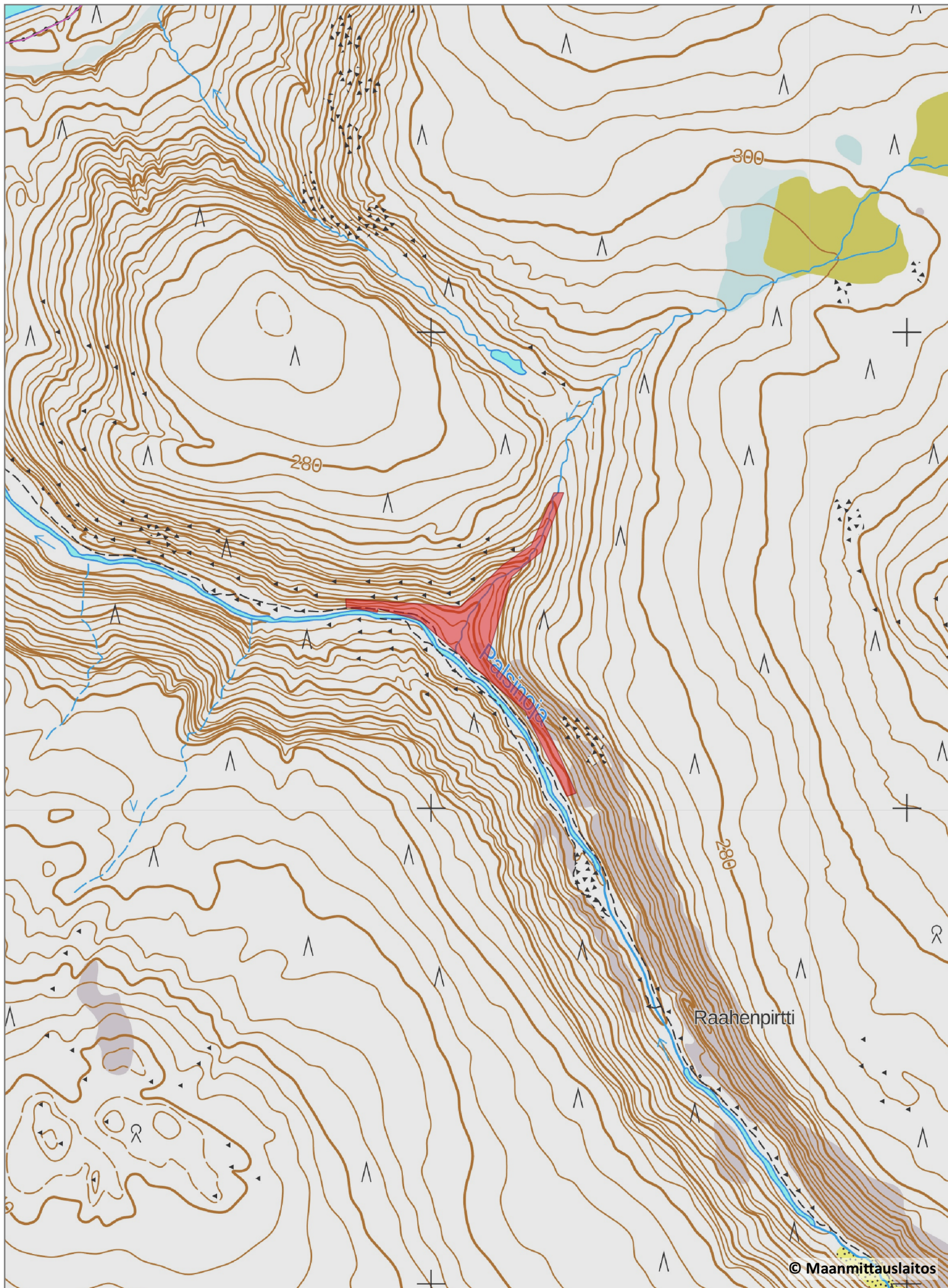
Käyntiosoite: Isokatu 4, OULU

Postiosoite: PL 189, 90101 OULU

Faksi: 029 56 42841

Sähköposti: pohjois-suomi.hao@oikeus.fi

Puhelin: 029 56 42800 (vaihde)



Selvitys kullanhuudontaluvan HL2012:0008 mahdollisista myöntämisen esteistä

Yleistä kullanhuudonnasta

Kullanhuudonta on ollut pienenevä maankäyttömuoto koko 2000-luvun ajan. Esimerkiksi vuonna 2000 kullanhuudontaan oikeuttavia lupia on ollut voimassa yli 400, kun tällä hetkellä vastaava määrä on 311. Hakemuksia on vireillä 129. Hakemuksista 3 kpl on jatkohakemuksia tällä hetkellä voimassa oleville luvulle ja yhteensä 39 hakemusta on jatkohakemuksia hakemushetkellä voimassa olleille luvulle. Hakemuksista 14 kpl ja voimassa olevista luvista 42 kpl liittyy 30.6.2020 lakanneisiin kaivosoikeuksiin, joihin kaivosoikeuden haltijoilla on ollut kaivoslain 182 §:n mukaan oikeus hakea kullanhuudontalupaa (lähde: Kaivosrekisteri 26.4.2021).

Kullanhuudonnan mahdollinen vaikutus saamelaiskulttuuriin selvitetään paliskunnittain, koska poronhoito on tärkeä osa saamelaiskulttuuria ja se on alueiden käytön kannalta herkkä elinkeino. Koska paliskuntien alueet on selkeästi rajattu aidoilla, kaivoslain mukaisen kullanhuudonnan vaikutukset saamelaiskulttuurille rajoittuvat pääasiallisesti sen paliskunnan alueeseen, jolla kullanhuudontaa harjoitetaan.

Kullanhuudontaluvan nojalla ei saa harjoittaa toimintaa, joka vaikuttaa vesistöön. Mikäli tällaista toimintaa on suunniteltu lupa-alueella harjoitettavan, tulee toimintaan olla ympäristö- tai vesilupa. Näissä luvissa toimivaltainen viranomainen on Pohjois-Suomen aluehallintovirasto.

Lupa-alueen kuvaus

Kullanhuudontalupa-alue HL2012:0008 (3,6 ha) sijoittuu Ivalon paliskunnan alueelle Hammastunturin erämaa-alueelle, paliskunnan alueen länsiosaan, Palsinojan varteen. Luvalla jatketaan alueella jo aiemmin harjoitettua kullanhuudontatoimintaa.

Hammastunturin erämaa-alueen pinta-ala on 182231 ha. Hammastunturin erämaa-alue on jaettu kahteen vyöhykkeeseen, syrjävyöhykkeeseen ja retkeily- ja luontomatkailuvyöhykkeeseen. Syrjävyöhykkeen, jonka pinta-ala erämaa-alueesta on noin 80%, yhtenä pääasiallisena tarkoituksena on saamelaiskulttuurin ja -poronhoidon turvaaminen. Kullanhuudontalupahakemus sijoittuu retkeily- ja luontomatkailuvyöhykkeelle.

Ivalon paliskunnan kokonaispinta-ala on noin 286000 ha. Ivalon paliskunnan alueelle sijoittuu 137 kpl lainvoimaisia kullanhuudontaan oikeuttavia lupia, pinta-alaltaan yhteensä 580 ha. Näistä kyseisen lupahakemuksen läheisyyteen (2 km säteellä alueesta) sijoittuu 8 kpl, 38,5 ha. Alueen lähistöllä olevat lupa-alueet ovat olleet pääsääntöisesti kullanhuudontakäytössä vuosikymmenien ajan. Pinta-alallisesti noin 85 % voimassa olevista luvista luvan haltija on jo aiemmin omistanut oikeuden huuhtoa kultaa kyseisellä alueella. Alueen läheisyydessä on vireillä myös 3 kpl kullanhuudontalupahakemuksia pinta-alaltaan noin 20 ha.

Luvan mukaisen toiminnan kuvaus

Alueella on tarkoitus jatkaa aiemman luvan mukaista lapiokaivua, suunniteltu vuotuinen kaivumäärä on noin 3 m³.

Muut häiritsevät alueiden käyttömuodot hakemuksessa tarkoitettulla alueella ja sen läheisyydessä

Alue on erämaalain (62/1991) mukainen erämaa-alue, jonka hoidossa ja käytössä on noudatettava hoito- ja käyttösuunnitelmaa.

Koko Hammastunturin erämaa-alueella on 28 kpl vuokra- ja käyttöoikeussopimuksia, joista 16 kpl liittyy porotalouteen. Kullanhuudonta-alueen läheisyydessä ei ole yhtään voimassa olevaa muuhun alueiden käyttömuotoon liittyvää sopimusta.

Yleisesti vuokra- ja käyttöoikeussopimuksista ja niiden myöntämisestä Hammastunturin erämaa-alueen hoito- ja käyttösuunnitelmassa todetaan seuraavaa:

Vuokra- ja käyttöoikeussopimusten laatiminen

- 1.) Metsähallitus jatkaa voimassa olevia käyttöoikeus- ja vuokrasopimuksia edellyttäen, että niiden käyttötarkoitus ei muutu erämaalain vastaiseksi.
- 2.) Metsähallitus voi luovuttaa porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain (45/2000) mukaisia erityisen etuuden käyttöoikeuksia tukikohtan sijoittamista varten. Hakijan tulee täyttää rahoituslain kriteerit. Hakijan on oltava kuntalainen.
- 3.) Kalastuksen tai metsästyksen (muut kuin luontaiselinkeinojen harjoittajat) perusteella uusia tukikohtapaikkoja ei myönnetä.
- 4.) Poro- ja poronhoidon tarpeisiin voidaan tehdä käyttöoikeus- ja vuokrasopimuksia. Uusien poroaitojen riistaturvallisuutta parannetaan mahdollisuuksien mukaan.
- 5.) Vanhoille käyttöoikeussopimuksettomille rakennuksille voidaan tehdä omistajan hakemuksesta käyttöoikeussopimus, mikäli rakennus on rakennettu ennen erämaalain voimaantuloa 1991, rakennus on asumiskelpoinen, rakennuksen omistaja on kuntalainen ja omistaja käyttää rakennusta metsästyksen, kalastuksen tai keräilyn tukikohtana. Rakennukselle on lisäksi hankittava kunnan myöntämä rakennus- tai toimenpidelupa.

Ylä-Lapin luonnonvarasuunnitelman tarkistamisen kaudelle 2006-2010 yhteydessä Metsähallitus on päättänyt, että erämaa-alueiden metsien hakkuista luovutaan, joten alueella ei harjoiteta metsätaloutta.

Pysyvien teiden rakentaminen on erämaa-alueelle laissa kielletty. Alueelle on olemassa tieyhteys. Alueella tai sen läheisyydessä ei ole yhtään voimassa olevaa vuokra- tai käyttöoikeussopimusta tällä hetkellä.

Alueella tai sen läheisyydessä ei ole porotalouteen liittyviä rakennelmia

Lupa-alueen läheisyydessä on ns. Raahenpirtti pihapiireineen.

Hammastunturin erämaa-alue on kuntalaisille merkittävä perinteinen metsästysalue. Lupametsästyspaine on alueella vähäinen. Metsästyspaine (kuntalaiset+lupametsästäjät) lupametsästysalueilla on ollut enimmillään 1,4 metsästysvuorokautta/km².

Kun huomioidaan edellä kerrotut tosiseikat, kullanhuudontaluvassa annetut määräykset ja muualla lainsäädännössä ja viranomaispäätöksissä annetut veloitteet ja aiempi toiminta alueella, voidaan todeta, että kullanhuudontaluvan HL2012:0008 oikeuttamat toimenpiteet eivät yksin taikka yhdessä muiden vastaavien lupien ja edellä kuvattujen muiden maankäyttömuotojen kanssa olennaisesti heikennä saamelaisten oikeutta harjoittaa kulttuuriaan. Yhteisvaikutusta arvioidessa on huomioitu lausunnoissa esiin tulleet seikat sekä alueiden ja toimintojen kokonaismäärä, sijainti ja toiminta.

Lisäksi alue on rajattu ja toimintaan tarvittavien lupien lupaehdot niin kyseisellä lupa-alueella kuin läheisyydessäkin turvaavat sen, että toiminnasta mahdollisesti aiheutuvat haitat ovat ajalliselta kestoaltaan ja sijainniltaan rajallisia, eivätkä olennaisesti haittaa saamelaisten oikeutta harjoittaa kulttuuriaan.

Hakijat ovat osoittaneet olevansa kelpoisia hakemaan kullanhuuhtontalupaa, eikä hakemusalueella ole selvitysten ja saatujen lausuntojen perusteella muitakaan kaivoslaissa mainittuja luvan myöntämisen esteitä. Lupakäsittelyn yhteydessä ei myöskään ole tullut esiin luvan aiemmasta toiminnasta mitään sellaisia seikkoja, että toiminnan jatkamiselle olisi kaivoslain mukaista estettä.

Aineistoa:

Kaivosrekisterin karttapalvelu (<http://gtkdata.gtk.fi/kaivosrekisteri/>)

Retkeilyreitit ja rakenteet (<http://www.retkikartta.fi/>)

Ylä-Lapin luonnonvarasuunnitelma (<https://julkaisut.metsa.fi/julkaisut/show/1696>)

Paliskuntain yhdistyksen ja Metsähallituksen välinen yhteistyösopimus

(<https://www.metsa.fi/wp-content/uploads/2021/03/Paliskuntain-yhdistyksen-ja-Metsahallituksen-valinen-sopimus-2021.pdf>)